

Udukardin ja suitsutoru

Aastanumbriks oli 1994. USA kosmosesüstik „Endeavour” oli 11-nda oktoobri varahommikuks olnud orbiidil 11 päeva ja samal päeval pidi plaanide kohaselt toimuma maandumine. NASA süstikutele oli see üldse 68-s lend, seega oleks võinud eeldada teatud rutiinsust, ometigi oli õhkkond laeval olnud tavalisest pinevam. Peamiselt oli selles vast süüdi asjaolu, et tegelikult said need kuus astronauti üles alles teisel katsel ja eelmise stardilugemise pea poolteist kuud tagasi oli arvuti katkestanud 1,3 sekundit enne starti, kui peamootor juba töötas! Ei ole raske kujutleda meeskonna meeoleolu selle intsidendi valguses...

Orbiidil viibitud üheteistkümne päeva jooksul oli meeskond töötanud kahes kolmeliikmelises vahetuses ja vaatamata naerunägudele ja optimistlikele pressiteadetele oli tegemist ühe ebaõnnestumisega teise järel – keskkonna muutuste jälgimise süsteem SIR-C/X-SAR käitus nagu tüüpiline rahvusvaheline nurisünnitis – kümnendaks päevaks oli pöördumatult selge, et 13 riiki esindava 49 organisatsiooni koostöös loodud ülikallitest vidinatest saadud ilusad värvilised pildid on kasutu soga; täpselt nagu eelmisel korral, kui see surisev ja kilksuv tehnikaieme ümber Maa tiirles. Paremini ei läinud ka kristallikasvatatajatel, ja kui välja arvata sõjaväelaste MAST, mis põrnitses meeskonda mittemidagiütlevalt oma rohelise tulesilmaga ja eriti rohkem nendega ei suhelnud, ning pool miljonit Apollo 11-e lennu mälestuseks trükitud postmarki, millele kosmoseskäimise eest garanteeritult hinda otsa väänatakse (eeldusel muidugi, et nad tervelt alla jõuavad), oli tegemist kalli ja ülimalt kahtlasevõitu väärtusega *sight-seeing*’iga.

Ja nii olekski õigem öelda, et viimasel päeval laeva komandör Michael A. Baker ja piloot Terrence W. Wilcutt rohkem tukkusid oma toolidel ja tagusid erilise plaanita arvutitesse suvalisi koode sisse, enam vähimatki lootmata, et kombinatsioon juhuslikult õige on ja värgendused ka midagi kasulikku ära teevad. Lühikeste lendude jooksul ei suuda inimene orbiidil tiirleva laeva tingimustega suuremat kohaneda ning seetõttu ei saa tema tegevust parimagi tahtmise juures täisväärtuslikuks tööks nimetada. Kirjeldatud meeoleolu oli meeste tegevuse mõõdetav tulemuslikkus ümmargune null.

Maandumisaknani olid veel mõned tunnid, kui Terrence alla vaadates otsustas rohkem huvist kui vajadusest üles otsida parasjagu purskava Klutševskoi vulkaani Kamtšatkal, mida nad juba esimestel päevadel filminud olid. Ta määras koordinaadid, keeras teleskoobi õigesse suunda, kuid ähmases vines valgete lumetriipudega mägede asemel tabas silm midagi suurt, sinakashalli ja selgepiirilist üsna lähedal liikumas. Esimesena läbistas astronauti elektrilöögina alateadlik hirmureaktsioon – illuminaatori taga oli – võis olla! – vaid Maa, tähed ja tohutu tühjus. Kui seal ometigi midagi muud oli, oli see meeletult ohtlik, sest igasugune kokkupõrge orbiidil tähendas suurt häda ja õnnetust, kõige paremal juhul kiiret surma. Sekund hiljem piloot mühatas, muigas. Ta taipas, et see ei saa lihtsalt võimalik olla ja tõenäoliselt on keegi ta kaaslastest kas kogemata või nalja mõttes mingi asja objektiivi ette seadnud. Ta vaatas veelkorra okulari, kus nüüd oli vaid igavalt liikumatu Maa, siis uuris pahaselt teleskoobi mehhanisme, niipalju kui neid tema kohalt näha oli. Ta kaalus just tõusmist, kui, nii uskumatu kui see ka poleks, tabas silm tõepoolest mingi objekti all Maa sinakasvalgel taustal. Hetk hiljem fikseeris astronaut pigem juba alateadlikult, et mis see ka poleks, see tõuseb kiiresti ja et nende süstikust läheb see küll kaugelt mööda. Objekt lähenes, muutus suuremaks, omandas kuju ja mõõtmed; Terrence tõmbas järsult hinge, pilutas silmi ja raputas siis kaaslast varukast.

„Vaata!” kähvas ta ja viipas käega õiges suunas, kui teine uniselt paneele pörmitses, et mõnd vilkuvat hädasignaali tabada. Michael pööras pilgu osutatud suunas, nõksatas ettepoole (õnneks oli ta rihmaga tooli küljes kinni) ja jäi oma silmi uskuma tuiutama. Objekt oli nüüd keset esiaknaid ja parasjagu neist möödumas. Ilmumiskiirust arvestades pidi see järgmise viieteistkümne sekundiga läinud olema.

Kumbki ei teinud ühtegi liigutust, mehed jõllitasid sellele järele, siis vaatasid teineteisele otsa.

Lõpuks raputas komandör pead ja blokeeris alustuseks salvestuse.

„Mida sina nägid?” küsis ta pisut ebakindlal häälel.

„Sedasama mis sinagi. Sinivaal lendas kuhugi.”

„Sinivaal...” pomises Michael süngelt, uuris siis pulte. „Ükski kaamera ei võtnud?”

„Ma ei jõudnud. Alguses lihtsalt jõllitasin, siis raputasin sind,” lausus Terrence pisut vabandavalt.

Paarkümmend sekundit valitses vaikus, siis libistas komandör pihkudega üle näo ja pomises rohkem nagu iseendale: „Mis sa arvad, mis meiega juhtub, kui me sellest räägime?”

Ta kaaslane heitis talle kiire kõõrdpilgu ja mühatas: „Uua-uua ja pehmete seintega tuba.”

Mõned minutid lasus ruumis taas vaikus. Siis Michael haigutas ja sättis end mugavamalt tooli.

„Vist on parem, kui see jääb meie vahele?” lausus ta ettevaatlikult, end uuesti tukkuma sättides.

„Tundub, et nii on igas suhtes parem jah,” porises Terrence süngelt vastuseks, lükkas teleskoobi okulari vastikusega eemale ja pistis suhu mahlapaki kõrre.

*

Troon oli vana. See toetas oma kuldsed, rubiinidest küünistega lõvijalad valgele marmorile, selle hainahast, helkivakslihvitud nahahammastega kate oli näinud lugematuid valitsejaid ning omandanud kergelt luitunud auväärse tooni, seda enam, et troonisaalil puudus katus ja nii oli see avatud kõigile taeva tuultele ja vihmale, mis langes suurema osa ajast ja auras kuuma uduna taas tagasi rõskesse sooja õhku. Aragor, vana kuningas ei hoolinud auväärsest, ta oleks eelistanud mugavamalt istet, kuigi ega troonilgi midagi häda polnud. Kuningas meenutas mõnuga legendi, et selle kobaka valmistanud meister oli pidanud ise seal päikesetõusust loojanguni istuma ja sai raha kätte alles peale seda, kui oli näidanud, et ta peale katset ka naeratada suudab.

Aga naerutuju kuningal ei olnud. Ta silmitses enda ees madalamal järil konutavat noort võlurit ja nohises kurjalt.

„Kuule, Ked, oled sa ennustaja või ei ole?” käratas ta kannatust kaotades ja pilgutas oma heledaid silmi. Võlur niheles, libistas keelega üle sarvjate huulte ja noogutas:

„Seni olen, kuni kõrgeausus lubab. Olen ennustaja... jõudumööda.”

Taeva heledam laik oli nende pea kohal ning väänkasvudesse mattunud sammaste vahelt kiiskas vikerkaar. Pärani õite värvipillerkaar pea et varjas lehestiku roheline. Mõned õied osutusid liblikateks, sest vahetasid kohti, tõusid laperdades õhku ja haakusid järgmise varre külge, ja neile pidasid jahti tasa huikavad hambulised linnukesed.

„Miks sa siis ei oska mulle öelda, kuhu nende järgmine plekkpurk maha sajab?” päris Aragor rahulolematult taevast vahtides.

„Ma ju ütlesin kõik, mis ma tean – neid ei peaks natuke aega tulema.” Võlur niheles. „Ja selle viimase, mis meil siin juba neli aastat tiirleb ja olemise närviliseks teeb – niipalju, kui võimalik, arvutas juba vana Haris välja... täna, homme. Me ju kuulame. Ja valmistume, nii täpselt kui see

võimalik on.”

„Milles on siis küsimus?” kuningas mängis peekriga, silitades vaikse kriginaga selle kuldset pinda, küünitades end siis helevalgest luust jalgadega kerge lauani, haaras sellelt kannu, valas peekri täis ja kummutas kurku. „Seni on meil ju hästi läinud?”

„On, ja varsti nad tõenäoliselt loobuvad, nagu Haris ennustas – leiavad, et siin ei ole midagi teha. Aga mis saab tuhande, miljoni aasta pärast?”

„See ei ole meist kummagi mure, ükskõik, kui vanaks sa ka juhtuksid elama. Praegu on nad ennast tursaks rääkinud, ära tõestanud, et need nende veidrad mänguasjad räägivad õigust ja siin pole midagi teha. Mõnesaja aasta pärast hakkavad nad imestama, kordavad ehk katseid ja peaksid veel mõniseda aastat mõtisklema, et kus on viga. Ja kui nad tõeliselt targaks lähevad, siis... aga sa ju tead.”

Teine noogutas oma suurt tumedat pead, mis läikis kergelt keskpäeva heledujas valguses.

„See kõik on õige, aga ma olen end viimasel ajal kursis hoidnud ja nad võivad tulla kavalamate asjadega. Praegu ehitame me loitsudest tuleturu ja kõrvetame all otsas vaid õuejagu maad, ent oletame, et see asjandus oskab liikuda ja maandub siia õue? Ohverdame me terve esiisade aia, ühe ilmaimedest, kui ta siin ringi hakkab tatsuma?”

Aragor põrnitses teist süngelt oma alustassisuuruste silmadega ja kallaski kurku järjekordse peekritäie veini.

„Kuule, meie maa on väga suur. Milline on tõenäosus, et ta mu aeda tuleb? Ja pealegi... ma oleks valmis seda ohvrit tooma.” Ta limpsas keelega peekripõhjast viimased tilgad, vaatas igatsevalt karahvini, kõhkles piinarikkad kümme sekundit ja kallaski peekri uuesti täis. „Aga mitte seda ei tulnud sa mulle ütleva. Räägi.”

Võlur tema vastas kergitas end tumbal, sättis sassiminevaid jalgu ja tundis end ebamugavalt.

„Majesteet saab õieti aru... Lühidalt... Ühte lausesse kokku võetult peaksime me looma lisaks Maagilisele ülikoolile ka Tehnikaülikooli.” Ta piilus kiiresti valitseja poole ja jätkas katkendlikus kiirkõnes. „Me suudame praktilise maagiaga muuta isegi aatomivõret, täppisloitudega loome siiani mitu suurusjärku komplitseeritumaid struktuure, kui inimesed oma tuima tehnikaga, aga mul on hirm mõeldes, kui kiiresti nad üha keerukamaid asju teevad. Varsti ületatakse piir tehnika ja maagia vahel, nad avastavad kõrgemad interaktsioonid ja siis on juba raske nende vastu midagi ette võtta. Vaata näiteks seda kristallkuuli teie kõrgusest vasakul – mis on mingi telesaatja selle kõrval. Meie spetsialistid suruvad oma ehitusloitsudega sinna otse kristalli molekulaarvõresse valguse emiteerimise ja vastuvõtmise ning teistesse energiavormidesse muundamise. Iseenesest aga on tegemist täpselt sellesama mehhanismiga, millega see siia maha sadav plekkpurk oma loojatele meist rääkida üritab.”

„Tõtt-õelda on see asi, millest ma kunagi aru pole saanud – miks me lihtsalt ei käsi neil kastidel saata seda, mida meie tahame? Nendel ei pidanud ju nõiduse vastaseid nõidusi olema?”

„Ei, aga see riistpuu on jääk. Tal on miljoneid osi, mille toimest me päris täpselt aru ei saa. Võib-olla Soojärvede omad... – nad on teinud viimasel ajal veidraid katseid.”

Valitseja tõstis peekri, viipas sellega kannatamatult. „Kui ma lõhun selle peekri...” Ta viskas selle vastu maad lömmi. „...ja teen ta oma sauaga korda...” Ta haaras oma tumedast puust sau, keskendus hetke ja vormis peekri siledaks tagasi. „...siis mis on laevaga teisiti?”

Ked ei suutnud täielikult peita lootusetut tüdimust. „Kui peeker enne lekkis, siis nüüd ta ei tee seda.”

„Ja siis?” küsis Aragor kurjalt ja ettevaatlikult.

„Sa taastasid peekri, kasutades oma ettekujutust peekrist. Kui ma kraabiksin sinna näiteks salakirjad, mille olemasolu sa ei teaks, siis need ei taastuks, kui kannatada saavad. Me ei taipa täpselt inimeste asjade tööpõhimõtet. Kas sa oled näinud tuumaplahvatust?”

Kuningas mühatas. „Sa kardad sõda ja tahad, et me valmistuksime?” küsis ta siis süngelt ja kainelt.

„Mitte ainult neis primitiivsetes aparaatides ei ole asi,” raputas võlur aeglaselt pead, kogus hetke julgust ja jätkas. „Su poisid on jälle Maal. Läksid viimase kaubalaevaga kaasa. Ka see muutub iga päevaga ohtlikumaks. Ma tean, et kuningliku perekonna liikmed on seda silmaringi huvides alati teinud, tean, et teisedki tahavad Maa veine, pikantset külmade merede kala ja inimeste kunstiesemeid, ent intsidendid on vältimatud. Neid nähakse alailma. Varsti ei suuda keegi meie partneritest suud pidada, kuigi nad ei tea, kes me oleme ja kust tuleme. Varsti hakkavad nende teadlased imestama, mis on saanud nii paljudest merepõhja kadunud laevadest.”

„Las imestavad. Keegi ei usu rääkijaid.”

„Ja vaata...” Ked üritas põrandale laiali valguda.

Kuningas heitis talle morni pilgu ja käratas: „Milles on õieti asi? Jäta keerutamine, räägi otse!”

Ked ohkas. „Soojärvede omad tahavad udutoru saboteerida...”

„Mis?” röögatas Aragor, nii et klaasid tinisesid kaasa, ja ühe samba otsast murdus kivitükk, ta kergitas end üles, nii et kõrgus nüüd võluri kohal. „Kust sa tead? Kes seda ütles?”

„Nad ise,” piiksus Ked. „Nad tahavad luua sidemeid. Nad ei ole rahul, sest nemad ei saa midagi. Nad loodavad, et inimesed hakkavad ise neile oma kaupu tooma, nad on nõus kulla ja muude väärismetallide eest ostma. Nad eeldavad ja päris õigesti, et see tuleb kindlasti määratult odavam, kui meie kaudu...”

„Lähme!” Painduv jäse läks trooni taha ja tuli välja suure mõõgaga. „Võtame sõdurid kaasa... Kõik teised ka. Sõda!”

Sammaste vahelt piilusid korraga paljud näod, kelle olemasolust seni mingit märki polnud olnud. Mõned tormasid ummisjalu minema.

„Kuhu nad siis lähevad...”

„Võibolla mõõku tooma?” sõandas Ked pakkuda.

„Õige!” Kuningas tõmbas mõõga tupest ja vehkis prooviks paar korda. „Minu järel!”

„Aga võibolla lepiks kokku...” sõandas Ked veel häält teha, piiludes välja järi alt, millel ta enne istunud oli.

Kuningas peatus. „Millest sa räägid?” Ta kasutas pausi, et veelkord peeker täita.

„Et annaks neile veini...” pakkus Ked külgees kaugemale nihkudes. „Pisut odavamalt, kui seni. Meie poisid maanduva kohe, räägime nendega. Lubame neile seekord ükskõik mida, kasvõi terve laadungi. See ju viimane maandumine. Kui seekord saame hakkama, on kaua aega rahulik...”

Kuningas mõtles hetke, (täitis uuesti peekri), vehkis veel pisut ilma erilise entusiasmiga oma mõõgaga, nii et võlur kiiresti samba taha kadus, siis mühatas ja kratsis kriginal pead.

„Läksime,” ühmas ta siis, käigupealt mõõka tuppe tagasi toppides. Ta väljus sammaste vahelt, vaatas korra kurjalt ringi ja käratas: „Mu vaip!”

„Siin, majesteet!” Bemot rabeles põõsast välja ja komistas, ent suutis end ohvriks tuues vaiba siiski valitseja jalge ette laotada – kuigi ta ennast kõigi vabade jäsemetega pidurdada üritas, käis ta päris kõva matsatusega ninali.

Aragor turtsatas heatahtlikult ja astus vaibale, lükkas teenri kaugemale.

„Ked, minu juurde!”

„Aga mina?” küsis Bemot taganedes ja oma külgi siludes.

„Otsid omale teise. Läksime!”

Vaip tõusis õhku, kallutas end ja vuhises üle puulatvade minema. Neile järgnes teisigi, nii et korraks nägi mäenõlv välja, nagu oleks tuulepuhang viinud lendu sületäie sügislehti. Kuningas vaatas rahulolematult taha, sest mõnelt vaibalt kostis sõjakat laulujoru, kuid kuna keegi ta pilku ei näinud, vehkida ja karjuda aga ei olnud valitseja seisusele kohane, ei jäänud tal muud üle, kui leppida kerge masendusega oma alamate üle.

Tihedad hallid pilved tõusid kord kõrgemale, kord laskusid vastu maad. Kuningas põikas üle madalate õitsvate küngaste, laveeris taevasse tõusvate hiigelpuude lehetuttide vahel, laskus madalamale taeva helgis lillaka tüüne veega kanalite kohal ja vandus vaikselt, kui riivas mõnda madalamat pilveveert, mis aurusauna niiske kuumusega talle näkku tormasid.

Ta laskus kruusasele jalgrajale madala merelahe ääres ja kiirustas, või pigem küll lausa veeres pea igal sammul komistades alla veepiirile, üritades teel noogutada rüütlitele, õpetlastele, kaupmeestele ja kogu muule seltskonnale, kes laeva maandumist oodates kirev-kullendavate põõsaste vahel vestlesid või lihvitud kividega piiratud madalates tiikides omaette mulistasid. Hiidsõnjalad kallutasid oma latvu hootises kuumas tuules ja salkkond lapsi oli end purskkaevu fontääni alla sättinud.

Pilvedest ilmus tume voolujooneline, väljavenitatud tilga kujuline sinakashall kogu, see laskus kiiresti, pidurdas siis õhukeeristes ja vajus tasase ohkava sumatusega tiiki.

Kuningas ei vaevunud ootama, vaid kahlas vette ja suundus luugi poole, muutis siis aga järsult suunda ja jäi masina esiosast, vaala koonust tolknevaid konkse uurima.

„Mis need on?” küsis ta huviga, kui luuk avanes ja esimesed kogud sukeldusid komistamisi, kadusid plärtsatades vee alla.

„Prrrr-bull-bull-bull, kui hea,” pistis esimene pea välja ja loksus kuningale lähemale. Vaala suu hakkas avanema, lahevesi valgus lainena sisse ja siis sogasevõitu vooluna tagasi.

„Kas te ennast pesite ka,” urises kuningas selle reostatud vee eest taganedes. Väljujatest paljud suundusidki kohe sügavamasse vette või valgusid piki kallast laiali, üks väiksem eraldus teistest ja sirutas end nende kahe lähedusse kaldaliivikule.

„Kui hea on kodus olla?” õhkas ta. „Mõnus, soe. See Maa on vastik külm paik.”

„Mis need on?” kordas kuningas oma küsimust konksudele osutades.

„Aa need...” venitas esimene. „Vaalapüüdjad lasid meid, need on harpuunid.”

„Ja mida te sellal tegite?”

„No me laadisime peale veini ja austreid, ja siis nad tulid...” seletas teine, heites pilgu süngelt harpuune näppivale turjakale kujule. „Kaptenilt saime ka sõimata...”

„Ja Eldik hüppas ühele pärisvaalale selga ja sõimas mind, et miks ma teda sisse ei lase. Vaal vaeseke arvas muidugi, et teda hakatakse süüa...”

„Ajastõega segamini või?” kuninga suunurgad kaardusid ülespoole.

„See on sellest, et laevad on nüüd nii hästi maskeeritud. Mis sa norid väiksega,” sekkus kolmas, teistest heledam ja saledam, kes samuti end vaikselt nende jalge ette oli libistanud.

„Ma ei ole enam väike! Lessu, sa teed mulle häbi!” Nooruki näol vaheldusid värvid. Ta pöördus esimese väljuja poole. „Viimane kord, Konna, said sa nii, et...”

„Jäta, venna...” porises see heatahtlikult ja osavõtmatult. „Ja miks nad ei võiks selgelt eristatavad olla nagu vanasti?”

„Mäletad ju, millega see lõppes – avastasime siin selle tola Ahabi laeva küljes rippumas ja inimesed kirjutasid sellest raamatu. Peale seda me oma laevu enam valgeks ei värvi,” seletas kuningas hajameelselt, nende sõidukit hindavalt silmitsedes.

„Ked...” pöördus ta kõhklemisi võluri poole, kuid poiste vaidlus katkestas ta.

„Ja sina olid sellal all mingi metslastüdrukuga mererohupõõsas,” torkas Eldik ja rõhutas oma sõnu vennale pähe lennutatud mererohumättaga.

„Wouuu, see oli kuum tibi...” õhkas too taeva poole, ignoreerides rohelist kõntsa näol.

„Ja sellal, kui Eldik vaala ehmatas ja Konna all lõbutses, tulid inimesed ja lasid meie laeva neid harpuune täis,” napsas Lessu kuivalt, pistis korra pea vee alla, uuris end siis igast küljest hindavalt ja üritas erilise entusiasmiga siit sealt puhastada.

„Isa, mina neid tolguseid rohkem lendama ei laseks,” sõnas ta siis kõnealuseid arvustavalt silmitsedes. „Esiteks pole neist kasu ei navigeerimisel ega laadimisel, nad ainult ootavad, millal veini saab ja siis kaovad sinna külma merre. Nad kaklevad. Näed ise, neil ei ole kunagi kõiki jäsemeid alles, vähemalt üks on kogu aeg puudu...”

„Jäta, Lessu,” mõrises Konna. „Kui su oma õde... Me ei tule teinekord enam appi, kui sa Ülamere printsidele oled andnud lubadusi, mida sa täita ei taha.”

„Kas te jagelesite kogu tee?” urises kuningas tüdinult.

„Jah...” Lessu jäi teda silmitsema. „Miks sul mõõk kaasas on?”

„Meil on muresid,” ajas kuningas end väarikalt, solinal sirgu. „Soojärvede rahvas tahab udutoru ära lõhkuda.”

„Meie mõõgad!” vedas Konna end sõidukisse tagasi. „Me alles näitame neile! Ked, kus nende järjekordne kakk maha sajab.”

„Kas seesama, mis siin juba aastaid kräunub ja kaardistab?” tahtis Eldik teada.

„Seesama jah,” tundis Ked rõõmu momendist midagi öelda. „Ega ta tõenäoliselt tervelt alla ei jõuagi, pole selleks ette nähtudki, aga ikkagi...”

„Oleks pidanud ta juba üleval lõhki lööma. See ei ole mingi põhjendus lasta linnad rohtu kasvada...” porises Aragor. „Ainsad, kes sellest rõõmu tundsid, olid arhitektid...”

Konna turtsatas: „Ehitajad ka. Ei enam ühtegi sirgjoont ega täisnurka, tule tööle millise pohmakaga tahes...”

„Just, vaata meie uut paleed – isegi inimesed oleks selle üle uhked – nii maitsetut kakk ei ole siia aastatuhandeid ehitatud,” sekkus ka Lessu.

Kuningas rehmas kannatamatult vastu vett, ümberseisjaid märjaks pritsides ja tõmbas siis kopsud õhku täis. „Kapten!”

Hüütu ilmus kiirustades kusagilt laeva tagant.

„Valmistu kohe liikuma!” Aragori toon oli sõbralik, kuid hääletugevus, nagu seisaks teine kilomeetri kaugusel.

„Head inimesed!” rõõgatas ta siis ümberseisjatele. Vestlused vaibusid ja kõik vaatasid tema poole.

„Meil läheb seda laeva kohe vaja. Olge head, aidake kõik kaup peale veini kiiresti maha võtta.”

Ta näitas eeskujuga, astudes ise vaala suust, avatud esiluugist sisse, haarates ühe kasti ja sumades

sellega kaldale. Siis jäi ta mõõgale toetudes vaatama, sest ta alamate pikk rivi voolas läbi laeva, kuhjates kaupa kaldale.

„Miks?” piiksus laeva intendant, ent kui kuningas talle ainult tuhandava pilgu heitis, pani ta meeskonna ja oma kaldale vastu tulnud abilised tööle, et korraldus saaks täpselt täidetud.

Kui vool laevalt vaibus, astus kuningas tühjenenud lastiruumi.

„Palju siin veini on?” küsis ta vaate ja kanistreid uurides.

„Ma... ma ei tea täpselt...” intendant higistas.

„Võta kaks meest, sul on kaksikümmend minutit aega. Bemot jääb sulle appi.” Ta pöördus. „Konna, vali kaksikümmend rüütli ja aja nad siia – rohkem ei mahu. Vali teist kaksikümmend ja anna neile korraldus tagada, et meile ei järgneta. Kapten, Ked annab sulle uue maandumiskoha. Ked, vii laev suitsutoru juurde.” Kuningas ohkas ja toetas ennast ühele vaadile. „See tuleb mul ju päris hästi välja?” pilgutas ta kõrvalseisvale Lessule silma ja lasi oma peekri vaadist täis.

Tüdruk silitas tal pead. „Mõnikord tundub mulle, et ma ei ole su tütar, vaid ema.” Ta napsas karika teise käest ja maitstes. „Päris hea. Võid juua, poja.”

Kuningas embas teda, siis mõrises: „Joo sina ka. Võimalik, et ma pean kogu selle laadungi Soojärve omadele andma.” Ta raputas kannatamatult pead, sest ruum oli täitunud sõjakalt meelestatud seltskonnaga, kelle vahel ametnikud ahastades ringi sebisid.

„Rüütli!” tõusis kuningas. Ta ajas end sirgu, nii et kõrgus teiste kohal. „Veini ei puutu, mul võib teid vaja minna. Maitsta võite siit vaadist. Kes ei kuulnud õieti – *maitsta* võite. Mitte üle kolme... olgu, viie peekritäie.”

Seltskond tundus natuke rusutud.

Luuk sulgus ja vaevutajutava tõmbega liikus laev paigast.

„Kuidas neil seal on?” pöördus Aragor kohe Kedi poole. Viimane kehitas õlgu.

„Plekkpurk ei jõua niikuinii tervelt alla. Soojärvede rahvas muide isegi teab seda. Tahavad rohkem kaklust, avalikku konflikti. Mulle ei meeldi üldse, et me laevaga sinna läheme. Nad võivad proovida seda kätte saada.”

„Tervelt ei saa,” mühatas nende läheduses seisnud kapten vaikselt.

„Nad ju tunnevad võlukunsti,” küsis Eldik vaikselt oma vennalt. Nad koos Lessuga seisid pisut eemal ja võtsid salaja ühest vaadist matti. „Kasvõi minu võlukepiga saab ju korda mistahes asja, kui tast midagi järgi on?”

„Ruumis liikumisel on palju saladusi, mida nad ei tea,” pobises Konna vaikselt ja viipas siis kannatamatult märguandeks vait jääda, sest ta tahtis kuulata ja ei soovinud tähelepanu.

„Nad pigem tahavad kõik rahvad meie vastu üles ässitada,” jätkas Ked, „ja siis on tõesti juba vaid aja küsimus, millal mõni uljaspea oma laeva ehitab või üritab keegi muud moodi maalastega ühendusse astuda.”

„Aga me ei luba!” sekkus keegi rüütlistest. „Meie all on kõik selle poolkera ookeani kaldad, ja mingid tasandike sooelukad...”

„Me hakime nad salatiks!” lisas teine.

„Me hakime maalased ka salatiks! Neetud kuivamaaelukad!” lisas kolmas, haarates kõlinal tupest mõõga. Konna vaarus ettepoole, et kogemata sündida võivat verevalamist ära hoida, keegi viskas rüütli teki üle pea ja ametnikud sättisid end kibestunud ohvrimeelsusega, kaikad käes, rabelejate ja vaatide vahele.

Kuningas ei suutnud patriootiliselt meelestatud rüütlistest enam üle karjuda ja taandus koos kapteniga juhtimisruumi.

„Hakkame kohale jõudma,” kummardus viimane üle piloodi õla ja osutas ettepoole kiiresti vastukerkivale maastikule. Vaade tardus ja uuesti avanes suur esiluuk, millest osa lastiruumis kaklemaid sõna otseses mõttes veeres välja. Jageldes ja lärmates ajasid nad ennast üles, vaidlesid selle üle, kes valvesse jääb ja moodustasid lõpuks üsna aukartustäratava rongkäigu – veinist õhetavad mõõkadega rüütliid lihtsalt mõjuvad ohtlikuna – iial ei või neid teada...

Lameda oru põhjas oli väike oja ajutise tammiga tiigiks paisutatud. Selle mõlemal kaldal passis oma kolm-nelikümmend üsna ebaühtlase ja kirju väljanägemisega tüüpi, salgad põrnitsesid teineteist altkulmu. Laev oli laskunud kaldale, kus vähemalt osal seltskonnast olid samasugused pikad puusauad ja sinakast metallist sõrmused kui Kedil. Lähemal vaatlemisel hakkas ka silma, et teise kalda omad olid hoopis sarnasemad üksteisega, paljud neist kandsid veidrat verejat leeki pilduvaid sõjakirveid; muid relvi ei olnud näha. Esimeseks asjaks hakkas silma hiigelsuur pilverõngas, mis pöörles nende pea kohal ja erines kogu muust taevast oma kurjakuulutava tumeduse poolest. Kõikuv pimedus moodustas aeg-ajalt leetri ja kui tume samm allapoole sirutus, rebis seisjaid mädamunalõhnaline kõrvetav tuul, mis kõrvad lukku lõi.

Siin-seal kungastel keerles ehmunud linnuparvena lendavad vaipu, neid tuli igast suunas, aga nad hoidusid aupaklikku kaugusesse. Kui kuningas oma saatjaskonnaga ajutise tiigi lähedusse hakkas jõudma, heitsid jalgupidi vees seisjad neile põgusa pilgu ja noogutasid lühidalt.

„Kuidas läheb, Paul?” Küsis Ked ühelt, kes neile paar sammu vastu astus.

„Teil oli viimane aeg tulla,” lausus see kuningale kummardudes ja osutas siis teisel kaldal seisvatele ja selle tagusel nõlval külitavatele kogudele. „Soojärvede omad.”

Kuningas mühatas. „Palju tulekuni on jäänud?”

„Vaevalt kümme minutit.”

„Miks siin mädamuna järele haiseb?”

„Idee järgi peab atmosfäär sisaldama paraja portsu väävliühendeid.”

„Ja milles minu nina süüdi on?”

„Vabandust, me ei suuda seda kõike seal kinni hoida. Eriti kui need seal valmistuvad sammast uppi lööma.”

Kuningas surus huuled kokku ja vaatas uuesti üle vee. „Kas neil on mingi juht?”

„Jah. See läikiva pealaega tüüp, kellel on eriti suur kirves,” osutas Paul teisele kaldale.

„Soojärvede kuningas Tarnaz,” kissitas kuningas lühinägelikult silmi. „Ma tunnen teda. Oodake siin.” Ta viipas üle vee ja sammus sügavamale, jättes oma kaaslased kõhklevalt üksteise otsa vaatama. Ka teine oli ta ära tundnud ja astus samuti lähemale. Kaks valitsejat kohtusid keset tiiki, teiste kuuldeulatusest väljas. See tähendab, et nende mõlema ümber väreles valgust, kui varjamisloitsud kuulamisdeemoneid eemale peletasid.

„Mis te tahate?” küsis Aragor sissejuhatusega, kui nad teineteist mõne sammu kauguselt hindavalt pielnud olid.

„Aragor, see ei ole õiglane. Me tahame ka head veini.”

Sammast nende pea kohal kõikus ja tabas üht paljast kaljudega kaetud liivalappi ülesvoolu. Hakkas moodustuma kõrgustesse ulatuv toru, mis kohises ja levitas praeahjukuumust.

„Kas te teate, mis juhtuda võib, kui nad tõe teada saavad?”

„Filosoofid on end selle üle segaseks vaielnud. Omavahel öeldes – ma usun neid, aga mul on oma rahvas, kõik magedate vete hõimud hoolitseda. Nii et...” Tarnaz tegi vabandava grimassi.

„Kas sa tead, et see asjandus ei pruugi üldse töötada?”

„Tean. Aga meie võlujõud parandab ta ära.”

„Arvate, et võlujõud mõjub sellele? See on ju *tehtud*. Jäigalt paigas.”

„Meil on omad saladused. Usume, et see hakkab vähemalt korraks tööle.”

Aragor noogutas.

„Kas te lubate suitsutoru mitte saboteerida, kui me anname teile, ütleme, poole viimase reisi veinist?”

„Terve.”

„Kolmveerand.”

„Palju see oleks?”

Kuningas sattus korraks segadusse. „Ma tõepoolest unustasin intendandilt küsida. Nagu laevatäied ikka on.”

Soojärve kuningas raputas pead. „Sa tulid siia mõttega pakkuda mulle viimases hädas tervet laevatäit. Seda on su ausast näost näha, sa ei ole mängur. Terve selle reisi vein, ja me jätame toru rahule.”

„Nõus,” ruttas Aragor ütlema.

Teine muutus morniks. „See läks liiga kiiresti. Sul on mu sõna.” Ta pöördus ja hüüdis oma inimestele uudised. Need hõiskasid ja hakkasid end kokku korjama. Kõrvetav keeristorm sai hoobilt jõudu juurde ja moodustas hetkega tumeda ähvardava samba, mis näis taevast üleval hoidvat.

„Nüüd sa võid öelda. Mida ma ei teadnud?” pöördus Tarnaz Aragori poole tagasi.

„See on arvatavasti viimane selline mitmesaja aasta jooksul. Vabandust. Tule veini maitsma.”

Soojärve kuningas kirus, ent järgnes talle.

Nad tühjendasid esimese peekritäie.

„Kas see on su pere?” küsis Tarnaz korraga.

„Jah,” Aragor pöördus. „Vanem poeg Konna, noorem poeg Eldik ja tütar Lessu.”

„Sul on kena tütar.” Teise kuninga silmis välgatas korraks kuratlik säde. „Meil on komme kinkida midagi kuningliku perekonna naisliikmetele hea läbisaamise märgiks; see ei kohusta millekski, aga sisaldab kutset meie sügispeole.” Ta pöördus tüdruku poole ja ulatas sellele oma saua. „Ma kogusin siia jõudu tänase päeva tarvis, nii et ole sellega ettevaatlik.”

Lessu vaatas korra küsivalt isa poole, siis kummardas ja võttis kingituse vastu.

„Ma olen väga tänulik,” lausus ta naeratades. „Meil küll tähendaks isikliku saua äraandmine vähemalt kihlust.”

„Ma tean. Sellepärast ma seletasingi.”

Nende vestlus katkes, sest keegi võluritest pistis korraks pea luugist sisse, hüüdis: „Kohe!” ja kadus. Nad väljusid uuesti laevast, jäid otse sinnasamasse künkale keskendunult taevasse vahtiva Kedi juures seisma ja pöörasid ka ise pilgu sambale. Näha ei olnud tegelikult midagi. Must võlujõul tekitatud moodustus sumises ähvardavalt, siis lausus keegi tasa: „Kõik,” ja korraga tõmbus sammas taevasse tagasi, hajus pilvedesse.

„Me peame minema...” Eldik, Konna ja Lessu tormasidki minema, kasutades oma eelist kuningliku perekonna liikmetena. Metallist lumeräitsakat meenutav aparaat seisis keset suitsevat ja kuumust õhkavat mitmesajameetrist ringi, mille keskel ta oli maandunud. Enamik uudistajaid peatus ringist aupaklikus kauguses, ent meie kolmik koos võlurite ja teiste julgematega, kes suutsid ennast niipalju sõnuda, et hõõgav maapind neile viga ei teinud, suundusid lähemale. Õieti jäi aparaadi juures seisma vaevalt tosinkond inimest. Nende hulgas oli ka Soojärvede võlureid, kuid viimased heitsid masinale vaid põgusa pilgu, puudutasid seda rohkem kombe pärast ja taganesid siis.

„Me nüüd läksime...” nad noogutasid kiiresti ja tormasid tagasi.

„Kuhu nad siis...” ei taibanud Eldik.

„Teised juba laevad meie veini oma vaipadele,” kiristas Konna hambaid. „Kahju, et ma reisil nii vähe juua jõudsin. Nüüd viivad nad selle kõik oma Soojärve, kuigi osa tarbitakse juba teel.”

„Ära ole kade,” lausus tüdinult Lessu, kel veiniga nii isiklikku seost ei olnud. „Miks siin õieti nii palav ja paha oli?”

Nad pöörasid tähelepanu taas taevast tulnud moodustisele.

„Masin saatis Maale täpselt seda, mis seal trombi sees oli – sada atmosfääri ja viissada kraadi, süsihappegaas ja muud prahti,” seletas Ked. „See ehk veenab neid lõpuks, et nad ei tee meie kodus eales oma suurt sammu kogu inimkonnale.”

„Kas me võime ta endale võtta?” tundis Eldik huvi.

„Hiljem, kui lubate,” raputas Ked pead. „Me tahaksime ta kõigepealt Ülikooli viia ja põhjalikult läbi uurida.”

„Kas me teda tööle ei saa panna?” küsis Lessu.

„Õnneks mitte. Kuigi ta on palju paremini säilinud, kui eelmised.”

Eldik, Konna ja paljud nooremad võlurid olid juba näppupidi masina kallal. Keegi sai juba mööda pead ja paar tükki veeres kakeldes eemale.

„Meil on „Pioneer”ide tükke ja „Venera 9” peaaegu tervenisti,” sügas Ked mõtlikult lõuga. „Miks see nii terve on?”

„Ked, kas sa seda lugeda oskad?” hüüdis Konna summast, osutades sildile masina küljel.

„Seal on selle asjanduse nimi maalaste keeles – „Magellan”,” vastas Ked hajameelselt. „Aga ta ju terveneb! Ma tajun nõidust!” pahvatas ta korraga. „Nii, mu kallid, kaduge siit eemale!”

Võlurid lasid masinast vastumeelselt lahti ja taandusid.

Ked vaatas neid arvustavalt. „Keegi ei proovi seda praegu parandada?”

Võlurid vaatasid üksteise otsa, proovides ka ise tajuda, siis raputasid pead.

„Ometi keegi parandab,” raputas Ked arusaamatuses pead. „Kas te ei tunne?”

Paljud noogutasid ja hakkasid otsivalt ringi vaatama. Tasapisi koondusid pilgud sauale Lessu käes.

„Kust sa selle said?” küsis Ked halba aimates.

„Tarnaz andis,” pahvatas Lessu taibates, võttis siis hoogu ja heitis saua kogu jõust eemale. Ked vaatas hetke lendavale puutoikale järele, siis pöördus uurivalt masina poole.

„See on muide ellu ärganud,” ütles ta, hääles kõhedus. Aparaat antenn oli pöördunud ja tardunud taevasse suunatuna. Isegi kõik kuningliku perekonna liikme, rääkimata võluritest, tundsid, et aparaat vaatas neid.

Kõige kiiremini reageeris Konna, ta haaras oma mõõga ja vaevumata end detailidega vaevama,

raius masina ühe tugeva hoobiga pikuti pooleks. Särsatas paar lühist, kui tükid kolinal maha vajusid.

„See on taas surnud,” lausus Ked kurvalt. Ta nuhatas ja viipas võluritele. „Võtke see tráni kaasa ja viige ülikooli.”

„Jaa kahju...” ohkas ka Eldik. „Mina seisin koos Lessuga selle objektiivi ees. Ei tea, kas nad nägid meid?”

*

11-ndaks oktoobriks 1994-ndal aastal oli automaatjaam „Magellan” kaardistanud Veenust neli aastat. Aparaaadi eluiga oli lõpul, sest päikesepatareide efektiivsus oli langenud piirini, kus normaalne töö niikuinii enam jätkuda ei saanud ja seepärast otsustati ta maandada. Igal juhul oli tegemist suure saavutusega – radariga oli kaardistatud 98% Veenuse pinnast täpsusega 100 meetrit, oli saadud hulgaliselt unikaalseid kaadreid ja muid andmeid.

Kasutades ettevaatlikku pidurdust atmosfääri väliskihitides, oli automaatjaama kiirust vähendatud ja 12-ndal sisenen „Magellan” Veenuse tihedamatesse atmosfäärikihtidesse. 140 kilomeetri kõrgusel muutus õhutakistus tuntavaks, päikesepaneelide temperatuur tõusis 126 kraadini ja osa stabilisaatormootoreid kasutasid ära kogu kütuse, üritades asendit säilitada. Samuti oli kriitilise piirini langenud patareide pinge – see oli lõpuks 20,4 volti, kuigi häireid töös kardeti juba siis, kui pinge langeb alla 24 voldi. 13-nda oktoobri hommikul kell 3:02 oli viimane usaldatav kontakt „Magellaniga”, peale seda aparaaadi kaamera enam midagi ei edastanud – nii väidab ametlik pressiteade. Eeldatav maandumine pidi toimuma kell 1:00 PM PDT („Pacific Daylight Saving Time” järgi). Kuna peale seda kellaega oli „Magellan” 100%-lise kindlusega hävinud, lülitati välja ka kõik salvestusseadmed lennujuhtimiskeskuses ning avati šampanjapudelid, kuulutades missiooni lõppenuks.

Meeleolu oli kõrge, sest ära oli tehtud suur töö. Teineteist kallistasid ja Elizabeth E. Beyer, programmi üldjuht ja doktor Joseph M. Boyce, teadusgrupi juht, kes seni olid läbi saanud nagu kass ja koer. Keset rõõmsat elevust aga pruuskas keegi tehnikutest korruga šampuselonsku udupilvena välja, kääksatas valjusti ja osutas suuril silmil ekraanile. Pilgud sinnapoole pööranud lähedalseisjad nägid ekraanil veidrat, kuid muinasjutuliselt ilusat maastikku lillekirjude aasade, roheline hiigelpuude ja kauguses sinetavate küngastega, mida kattis ühtlane helehall taevas. Seda fikseerisid inimesed aga vaid möödaminnes, sest otse kaamera ees seisis kaks uudistavalt objektiivi piiluvat kaheksajalga, kel olid suured, kuldsed ja intelligentsed silmad, meeldiv pruunikashall nahk ja ilmselt kätena osavad haarmed. Siis, mõni sekund hiljem pilt kadus. Juhtimiskeskuses kajatas homeeriline naerulagin ning üksteist õnnitlev seltskond jätkas suurepäraselt lõppenud missiooni tähistamist.